

ISSN 0350–185X
UDK 808

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

књ. LXXV, св. 2

Уређивачки одбор:

*др Јасна Влајић-Појовић, др Рајна Драгићевић, др Најда Иванова,
др Владан Јовановић, др Александар Лома, др Алина Маслова,
др Софија Милорадовић, др Мирослав Николић, др Слободан Павловић,
др Предраг Пијер, др Слободан Реметић, др Јелица Сијојановић,
др Срејто Танасић, др Зузана Тојолињска, др Анајолиј Турилов,
др Викџор Фридман*

Главни уредник
Рајна Драгићевић

БЕОГРАД
2019

ISSN 0350-185X. – Къ. 75, св. 2 (2019), стр. 33–42

doi: 10.2298/JFI1902033B

UDK: 811.163.2'273.611

COBISS.SR-ID 282057996

Примљено: 30. априла 2019.

Прихваћено: 18. јуна 2019.

Оригинални научни рад

Юлиа М. Балтова*

Институт за български език при Българската академия на науките

София, България

ОЩЕ ВЕДНЉЖ ЗА ОТНОШЕНИЕТО МЕЖДУ МОРФЕМЕН И СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЕН АНАЛИЗ¹

Един от базовите критерији при описание на повърхностната структура на производните лексикални единици е разграничаването на морфемния от словообразователния анализ. Разграничаването на двата вида анализ въз основа на принципите за *членимост* и *производност* на практика дава възможност да се избегне смесването на моновербалните лексикални деривати с непроизводни, но морфемно членими единици (думи), особено когато е налице формално тъждество на отделни структурни елементи. Разграничаването на морфемния и словообразователния анализ е възможно да се постигне при използване на подхода от форма към значение с цел да бъде определен точният брой на словообразователните форманти във всеки един език, в това число и в българския език. А това е от изключително значение за лексикографската практика при изработване на различни видове словообразователни речници, за постигане на точност и научна обективност в интерпретацията и представянето на езиковите факти и явления.

Ключови думи: морфема, морфемен анализ, коренна морфема, афиксална морфема, членимост, производност, производна дума, словообразователен анализ.

1.0. Преди няколко години в една моя статия, посветена на двата основни подхода, използвани в съвременното синхронно славянско сло-

* julia.baltowa@abv.bg

¹ Отношението между морфемен и словообразователен анализ продължава да бъде актуален теоретичен въпрос в словообразуването на славянските езици поради силната интернационализация на лексикалните и словообразователните им системи от края на 20. и началните десетилетия на 21. век. Изясняването на това отношение е от изключителна важност за обективното представяне на езиковите факти при създаването на морфемни и различни словообразователни речници (вж. напр. Балтова 1999; Лопатин, Улуханов 2016).

вообразуване – от форма към значение и от значение към форма, обръщам внимание на значението на първия подход за разграничаването на морфемния от словообразователния анализ (вж. Балтова 2014: 34–46). Разграничаването на тези два типа анализ на формата на полиморфемните лексикални единици е задължителна теоретична база, върху която може и трябва да се създават различни типове морфемни и словообразователни речници. От друга страна, това разграничаване се основава на принципни положения, които не допускат отъждествяването на структурите на лексикалните единици, които принадлежат на две отделни езикови равнища: морфология (морфемика) и словообразуване.

2.0. В съвременната славистична лингвистика е прието, че основен теоретичен критерий, чието прилагане за установяване на разликата между морфемна и словообразователна структура, е опозицията *членимост – производност*. Тази опозиция, залегнала при анализа на повърхностната структура на полиморфемните словесни единици, позволява да бъдат разграничавани от словообразователна гледна точка същинските производни (мотивирани) думи от онези думи, които само на пръв поглед, поради формална (фонематична) близост на отделни свои структурни сегменти (части), наподобяват наличие на производност или мотивираност. Така например лексикални единици като българските *малина*, *градина*, *родина*, *народ*, *радетел*, *свидетел*, *зрител* и под. от синхронна гледна точка са членими само на морфемно равнище. Тяхната сегментация (*мал-ина*, *град-ина*, *род-ина*, *на-род*, *раде-тел*, *зр-и-тел*, *свид-е-тел* и т.н.) е възможна единствено въз основа на принципа за повторителност (фонематична тждественост) или на коренната морфема (срв. *род-ина* и *на-род*) или на онзи звуков комплекс, който само фонематично наподобява суфиксни морфемни в същински производни думи, без да се намират в мотивационни отношения с остатъчните коренни морфемни. Задължителна предпоставка за членимост е наличието на формалното фонематично подобие между една словесна единица и повтарящите се сегменти в други словесни единици. Задължително условие за *производност* е възможността за формално-семантично подобие между коренните морфемни на една морфемно членима единица и друга съществуваща в езика лексикална единица, по отношение на която първата обикновено е с по-сложна и по-богата морфемна структура. Доста точно отношенията и посоката на деривационната семантична и формална мотивираност са дефинирани например от полския езиковед Роман Ласковски: „Една дума е производна от друга, ако: 1) двете лексеми L_1 и L_2 са в такова отношение, че функцията (т.е. множеството от семантични и синтактични показатели) и формата (т.е. множеството от морфологични и морфонологични характеристики) на лексемата L_2 могат да бъдат изведени от L_1 с помощта

на определени операции и 2) ако е възможна инверсия в отношението между L_1 и L_2 , тогава може да се каже, че лексемата L_2 е образувана от лексемата L_1 “ (LASKOWSKI 1984: 200).²

3.0. Съвременните лингвистични изследвания обаче показват, че не е възможно да се постигне адекватно описание на формалната повърхностна словообразователна структура на производната (мотивираната) дума, ако нейното изследване се провежда само при строго разграничаване и противопоставяне на морфемния и словообразователния анализ. Така например, основан на принципите на сегментация и идентификация, морфемният анализ дава възможност да се определят различни типове сегменти, които представят основния инвентар в словообразователната деривация: сегменти със значеща стойност – различните афиксни морфеми; сегменти без значеща стойност, назовавани в словообразователните изследвания с най-различни термини – интерфикси, асематични морфеми, пусти морфеми, съединителни морфеми, структеми и т.н. (вж. напр. ЗЕМСКАЯ 1964: 40; ТИХОНОВ 1971; БОСАК 1987: 10–14; ЛОПАТИН, УЛУХАНОВ 2016 и др.). Въз основа на същите принципи, в резултат на морфемния анализ, може да се решат за всеки отделен език проблемите с такива сегменти, които в някои случаи имат функция на самостоятелни морфеми, а в други представят разширения на основните морфеми отляво или отдясно. Тези случаи обикновено се наблюдават при суфиксните морфеми, където разширенията могат да имат най-различна функция: *функционално-семантична, структурна* или *класификационна*. Например българският суфикс *-ач* е самостоятелна суфиксна морфема в производни от категорията *nomina agentis* като *бегач, носач, метач, свирач, косач, духач* и под. (за лица) или за предмети като *брояч, влекач* и под. В производни думи като *носачк(а), чистачк(а), косачк(а), отварачк(а)* и под. суфикс *-ач* е обединен с *-к* в самостоятелен сложен суфиксен формант, с който се образуват названия също от категорията *nomina agentis*, срв. *носачк(а)* ‘домашна птица, която се отглежда за снасяне на яйца’, *чистачк(а)* ‘предмет, който автоматично почиства предното стъкло на автомобил’, както и от категорията *nomina instrumenti*, срв. *отварачк(а)* ‘предмет, с който се отваря нещо (бутилка, консервна кутия)’ и под. Самостоятелното словообразователно функциониране на *-ачк-* го поставя в отделен ред на всеки речник на суфиксните форманти в българския език.

4.0. Чрез морфемния анализ се постига точно определяне статуса на сегментите без значеща стойност и без структурна самостоятелност. Тези сегменти нямат отношение към значението на производната дума, не влияят върху него и не го модифицират. Те могат да бъдат носите-

² Преводът от френския език е мой, Ю. Б.

ли на актуална деривационна сложност (срв. например *-ачк-*, *-телств-*, *-емост-* в производни като *отварачка*, *разбирателство*, *раждаемост*), реликти, сигнализиращи за изоставане на остарели форми в структурата (срв. *пришъл-* в *пришълец*), изравнители на едностранна асиметрия в думата (срв. *-в-* в *не-в-ец*, *-т-* в *муле-т-ар*, *-ат* в *ази-ат-ец*). Най-важната тяхна особеност е, че засилват контраста между производната и произвеждащата единица.

5.0. Резултатите от приложението на основни принципи от съвременната словообразователна теория показват, че не е възможно да се провежда синхронен формално-структурен анализ на производните думи, без да се имат предвид принципите на морфемния анализ. Това се потвърждава преди всичко при анализиране на повърхностната структура на лексикални единици от чуждоезиков произход и е особено актуално днес с оглед на постоянно протичащата интернационализация в областта на лексикалните и словообразователните системи на славянските езици. Разночетенията на формалните структури на заеманите и заетите лексикални единици показват, че адаптирането на тези единици към системите на езиците-реципиенти създават и определени затруднения за изследователите при тяхното интерпретиране: дали адаптираните единици може да се определят като производни думи и някои от техните структурни сегменти да се разглеждат като словообразователни форманти. На този въпрос – за затрудненията в интерпретациите на чуждоезиковите лексикални единици и техните формални структури в съвременния български книжовен език – обръща внимание още в края на 80-е години на 20. век Владко Мурдаров в изследването си „Някои проблеми при избора на връх на словообразователните гнезда“ (Мурдаров 1988: 114–120).

5.1. По традиция лексикални единици като *аспирант*, *асистент*, *кореспондент*, *абонат*, *медик*, *алтруист*, *масажист*, *моралист*, *редактор*, *директор*, *жонгльор*, *конспиратор*, *администратор*, *консуматор* и под. продължават и днес да се разглеждат в граматичната литература и в някои словообразователни изследвания като част от словообразуването на съвременния български книжовен език. В някои трудове се посочва, че в лексикални единици от посочения тип „се съдържат наставки от чужд произход, някои от които са станали продуктивни в българския език“ (Грамматика 1983: 54–55). В други се определя, че в тези лексикални единици или се съдържат чужди словообразователни форманти, или те (единиците) са образувани с тях (вж. напр. Радева 1987, 1991).

5.1.1. Изследването на съвременната словообразователна система на българския книжовен език налага на тези единици и на тяхното оформление да се обърне по-специално внимание, тъй като те (в по-голямата си

част) съществено се различават от останалите суфиксни производни. По този повод, във връзка със създаването на гнездови деривационен речник на българския език, Владко Мурдаров посочва, че „макар и да съдържат формален завършек, който асоциативно се схваща като идентичен общ елемент между езиковата им структура и друг структурен ред, от позициите на синхронното словообразуване те не могат да се разглеждат като производни“ (Мурдаров 1988: 114).

5.2. В редица словообразователни изследвания също през 80-е години на 20. век се посочва, че в българския книжовен език се срещат следните суфикси (наставки) от чужд произход, с които са образувани (или които се срещат в) названия на лица, на предмети, помещения (заведения): а) *-ант, -ент, -ат, -ер (-иер), -ист, -ор, -ьор, -тор, -джия (-чия), -ория* и *-ориум* – според академичната българска граматика (вж. Граматика 1983) или б) *-атор, -итор, -ор, -ьор, -ант, -ент, -ист, -ик, -ер/-онер, джия, -чия, -ция* (вж. Радева 1987). И според двата източника чуждите суфиксни форманти са 12, от които 8 се покриват (с разлика, че *-чия* у Радева е самостоятелен формант, а в граматиката – вариант, и пак у Радева *-ер* се представя и с разширение *-онер*). Само в академичната граматика като самостоятелни форманти са определени *-ат, -тор, -ория, -ориум*, а у Радева – *-ция* (в единици като *дирекция, експедиция, инспекция, регистрация* и под.), *-атор* и *-итор*.

5.3. Прилагането на принципите на морфемния анализ (сегментация и идентификация) върху единиците, съдържащи посочените финални елементи, и единиците с подобна формална структура, които функционират в българския език, водят до резултати, налагащи корекции в досегашните схващания за словообразователната същност на чуждоезиковите лексикални единици със сложна морфемна структура.

5.3.1. В резултат на морфемен анализ единици като *абонат, адвокат; браконьер, куриер, пионер, портиер; аспирант; студент, асистент, абсолвент, абитуриент, кореспондент; класик, критик, медик; турист, пурист, дуалист; директор, кондуктор, професор* и под. са членни само на морфемно равнище и по подобие на имена от типа *малина, градина* нямат място в синхронно изследване на словообразуването. Повтарящите се в тях финални елементи *-ат, -ер (-иер), -ант, -ент, -ик, -ист, -тор, -ор* не отговарят на условието да изразяват отношение към друга, свободно функционираща в езика дума. Сегментът, който остава след отделянето на финалния елемент, не се идентифицира със сегмент коренна морфема от пълнозначна свободно функционираща в езика лексикална единица (срв. напр.: **абон-* + *-ат*; **студ-* + *-ент*; **тур-* + *-ист*; **клас-* + *-ик*; **кондук-* + *-тор*; **профес-* + *-ор* и т.н.).

5.3.2. Принципите на морфемния анализ в съчетание с някои от принципите на словообразователния анализ (например: бинарно членение на произвеждаща основа и формант, на откриване на производност в резултат на формална и семантична мотивация) дават възможност сред някои от заеманите лексикални единици да се определят чуждоезикови словообразователни форманти, равностойни по функция на домашните афикси. Още по-голяма убедителност за такова заключение е наличието на производни единици, създадени от чужди елементи на българска почва или с възможност за установяване на мотивационно отношение между две думи с тъждествени коренни морфеме. Такива са например суфиксите *-ер*, *-ист*, *-ьор*, *-ант*, *-джия*, *-чия* и *-чик* (срв. *касиер* < *каса*, *балетист* < *балет*, *контрольор* < *контрола*, *дебютант* < *дебют*, *мозайкаджия* < *мозайка*, *бюфетчия* < *бюфет*, *апаратчик* < *апарат* и т.н.), като при някои (*-ист*, *-джия* и *-чия*) словообразователната им продуктивност през последните няколко десетилетия е значително нараснала в съвременния български книжовен език. За нарастващата производителна активност при някои чуждоезикови форманти в българската неологична производна лексика от последните няколко десетилетия вж. също в изследването на Цветелина Георгиева (ГЕОРГИЕВА 2013).

6.0. Прилагането на морфемния анализ като допълващ формалния словообразователен анализ, дава възможност за преразглеждане състава на домашния суфиксен инвентар. Така например сегментацията и идентификацията водят до извода, че в съвременния български книжовен език лексикални единици като *лъжица*, *ножица*, *паница*, *вилица*, *възел*, *въбел*, *стубел*, *дънер*, *стожер*, *тесла*, *жегла*, *весло* и др. не са производни думи, въпреки повторителността на крайните им сегменти. В тези случаи *-ица*, *-ел*, *-ер*, *-ла* не са суфиксни форманти, за каквито са представени например в академичната граматика на българския книжовен език. В параграфа за образуване имена на предмети тези названия са включени наред с названия като *мастилница*, *солница*, *духало*, *метла* и под., като се посочва (за всички), че „тези имена се образуват предимно от глаголни основи със следните наставки: ... *-ица*, *-ница*, *-ел*, *-ер*, *-ла*...“ (ГРАМАТИКА 1983: 59). От синхронна гледна точка тези названия, както и разглежданите досега думи от чужд произход, са непроизводни думи, но членими на морфемно равнище (срв. също с *малина*, *градина*). Остатъчните сегменти (след отделянето на повтарящия се финален елемент) са несъпоставими с коренните морфеме на други непроизводни думи, функциониращи в езика, т.е. не е налице отношение на производност (мотивационно отношение), срв. **лъж-ица*, **пан-ица*, **вил-ица*, **въз-ел*, **дън-ер* и под. От извършеното наблюдение и от анализа на тези лексикални единици може да се направят следните изводи: а) *-ица*, *-ло*, *-ла* са само формално

тъждествени със суфиксите *-иц(а)*, *-л(о)* и *-л(а)*, които функционират и са словообразователно активни в българската книжовна словообразователна система; б) *-ел*, *-ер* не може и не трябва да се схващат като суфиксни морфемни на синхронно равнище.

Направените преди и сега изводи се потвърждават в мнението на В. В. Лопатин и И. С. Улуханов, изказано в предговора на техния словообразователен речник по отношение съпоставката на словоформата и думата като линейни и нелинейни езикови единици (вж. Лопатин, Улуханов 2016: 13). Двамата автори подчертават, че „Наличие только формальной или только семантической общностью между словоформами не дает оснований для вычленения в них морфов“ [следователно и на морфемни – бел. моя, Ю. Б.] (Лопатин, Улуханов 2016: 13). В същия лексикографски труд, отново в предговора, те подчертават, че членението на моновербалните лексикални единици може да се осъществява само върху една тъждествена на себе си езикова система „как в хронологическом, так и в территориальном отношении. Нельзя выделять морфы [и морфемни – бел. моя, Ю. Б.] по соотношению со словами, утраченными литературным языком... Не выделяются и морфы заимствованных слов на основании соотношения со словами того языка, из которого заимствовано слово“ (вж. Лопатин, Улуханов 2016: 13 и приведените примери). Мнението на В. В. Лопатин и И. С. Улуханов³ има значение за определяне състава на словообразователния инвентар в даден език, както и за теоретичната база и нейното приложение при съставянето на морфемни и словообразователни речници.

7.0. Направленият в статията анализ, както и обобщените изводи показват, че във всеки етап от развоя на езиците настъпват и определени изменения в състава на средствата, които се използват в словообразуването. Това означава, че за да се избегнат неточности при определяне действителния състав на словообразователните средства, е необходимо по-детайлно анализиране на формата на производните лексикални единици, а това става възможно при комплексно прилагане принципите на морфемния и словообразователния анализ, а не при тяхното противопоставяне. Прилагането на комплексен подход при анализ на формалната структура на производните думи за българския книжовен език, от синхронна гледна точка, продължава да е актуална задача. И това се отнася не само за категорията на съществителните имена, а и за всички останали части на речта. Може би такава задача стои също пред изследователите и на други славянски езици.

³ В самия речник се срещат и отделни статии, в които тези теоретични принципи не са спазени докрай.

Цитирана литература

- БАЛТОВА, Юлия. „За отношението между морфемени и словообразователен анализ.“ *Prace filologiczne*, XLIV (1999): стр. 35–40.
- [BALTOVA, Ūliiā. „Za otnoshenieto mezhdu morfemen i slovoobrazovatelyen analiz.“ *Prace filologiczne*, XLIV (1999): str. 35–40]
- БАЛТОВА, Юлия. „За мястото и приложението на подходите от значение към форма и от форма към значение в славянските словообразователни изследвания.“ *Slavische Wortbildung im Vergleich*. Sv. Mengel (Hg.). Martin-Luther-Uniwersität-Halle-Wittenberg. SVH = Band 12. Berlin (2014): стр. 34–46.
- [BALTOVA, Ūliiā. „Za miāstoto i prilozhenieto na podkhodite ot znachenie k'm forma i ot forma k'm znachenie v slaviānskite slovoobrazovatelyni izsledvaniā.“ *Slavische Wortbildung im Vergleich*. Sv. Mengel (Hg.). Martin-Luther-Uniwersität-Halle-Wittenberg. SVH = Band 12. Berlin (2014): str. 34–46]
- БОСАК, Ян. „О так называемых интерфиксах в словацком языке в сопоставлении с русским.“ *Сопоставительное изучение словообразования славянских языков*. Г. П. Нещименко (отв. ред.). Москва: Наука (1987): стр. 10–14.
- [BOSAK, IĀn. „O tak nazyvaemykh interfiksakh v slovatskom iāzike v sopostavlenii s russkim.“ *Sopostavitel'noe izuchenie slovoobrazovaniā slaviānskikh iāzykov*. G.P. Neshchimenko (otv. red.). Moskva: Nauka (1987): str. 10–14]
- ГЕОРГИЕВА, Цветелина. „Нови суфиксални имена за лица в българския език.“ *Проблеми на неологията в славянските езици*. Д. Благоева, С. Колковска, М. Лишкова (ред.). София: АИ „Проф. Марин Дринов“ (2013): стр. 33–76.
- [GEORGIEVA, Tsvetelina. „Novi sufiksalni imena za litsa v b"lgarskiiā ezik.“ *Problemi na neologiiāta v slaviānskite ezitsi*. D. Blagoeva, S. Kolkovska, M. Lishkova (red.). Sofiiā: AI „Prof. Marin Drinov“ (2013): str. 33–76]
- Граматика на съвременния български книжовен език, т. 2. Морфология*. София: Издателство на Българската академия на науките, 1983.
- [*Gramatika na s"vremenniā b"lgarski knizhoven ezik, t. 2. Morfologiiā*. Sofiiā: Izdatelstvo na B"lgarskata akademiā na naukite, 1983]
- ЗЕМСКАЯ, Елена Андреевна. „Интерфиксация в современном русском словообразовании.“ *Развитие грамматики и лексики современного русского языка*. Москва: Наука (1964): стр. 36–62.
- [ZEMSKAIĀ, Elena Andreevna. „Interfiksatsiā v sovremennom russkom slovoobrazovaniī.“ *Razvitie grammatiki i leksiki sovremennogo russkogo iāzyka*. Moskva: Nauka (1964): str. 36–62]
- ЛОПАТИН, Владимир Владимирович и Игорь Степанович Улуханов. *Словарь словообразовательных аффиксов современного русского языка*. Москва: Азбуковник, 2016.
- [LOPATIN, Vladimir Vladimirovich i Igor' Stepanovich Ulukhanov. *Slovar' slovoobrazovatel'nykh affiksov sovremennogo russkogo iāzyka*. Moskva: Azbukovnik, 2016]
- МУРДАРОВ, Владко. *Съвременни словообразователни процеси*. София: Наука и изкуство, 1983.
- [MURDAROV, Vladko. *S"vremenni slovoobrazovatelyni protsesi*. Sofiiā: Nauka i izkustvo, 1983]
- МУРДАРОВ, Владко. „Някои проблеми при избора на връх на словообразователните гнезда.“ *Проблеми на съвременното българско словообразуване*. Й.

- Пенчев (ред.). Софија: Издателство на Българската академия на науките (1988): стр. 114–120.
- [MURDAROV, Vladko. „Niākoī problemi pri izbora na vr”kh na slovoobrazovatelните гнезда.“ *Problemi na s”vremennoto b”lgarsko slovoobrazuvane*. Ī. Penchev (red.). Sofiiā: Izdatelstvo na B”lgarskata akademiīā na naukite (1988): str. 114–120]
- РАДЕВА, Василка. *Българското словообразуване*. Софија: УИ „Св. Климент Охридски“, 1987.
- [RADEVA, Vasilka. *B”lgarskoto slovoobrazuvane*. Sofiiā: UI „Sv. Kliment Okhridski“, 1987]
- РАДЕВА, Василка. *Словообразуването в българския книжовен език*. Софија: УИ „Св. Климент Охридски“, 1991.
- [RADEVA, Vasilka. *Slovoobrazuvaneto v b”lgarskiīā knizhoven ezik*. Sofiiā: UI „Sv. Kliment Okhridski“, 1991]
- ТИХОНОВ, Александр Николаевич. *Проблемы составления гнездового словообразовательного словаря современного русского языка*. Курс лекций. Самарканд (1971).
- [TIXONOV, Aleksandr Nikolaevich. *Problemy sostavleniīā gnezdovogo slovoobrazovatel'nogo slovariā sovremennogo russkogo iāzyka*. Kurs lektiīī. Samarkand, 1971]
- LASKOWSKI, Roman. „De la grammaire du lexique (Quelques problèmes de théorie de la formation des mots).“ *Revue des études slavs*. Paries, LVI/2 (1984): pp. 199–211.

Јулија М. Балтова
Институт за бугарски језик Бугарске академије наука
Софија, Бугарска

ЈОШ ЈЕДНОМ О ОДНОСУ ИЗМЕЋУ МОРФЕМСКЕ И ТВОРБЕНЕ АНАЛИЗЕ

Резиме

Један од базичних критеријума у опису површинске структуре мотивисаних лексичких јединица је разграничење морфемске и творбене анализе. Разграничење ове две врсте анализе на основу принципа *сегментирања* и *мотивисаности* практично омогућује да се избегне мешање моновербалних лексичких деривата са немотивисаним, али морфемски рашчлањивим јединицама (речима), нарочито када постоји формално изједначење појединих структурних елемената. Разграничење морфемске и творбене анализе могуће је применом приступа „од облика ка значењу“ са циљем да се одреди тачан број творбених форманата у сваком језику, укључујући и бугарски језик. То је од изузетног значаја за лексикографску праксу приликом израде различитих врста творбених речника како би се постигла прецизност и научна објективност у интерпретацији и презентирању језичких чињеница и појава.

Кључне речи: морфема, морфемска анализа, коренска морфема, афиксална морфема, рашчлањеност, мотивисаност, мотивна реч, творбена анализа.

Yuliya M. Baltova

Institute of the Bulgarian Language at the Bulgarian Academy of Sciences
Sofia, Bulgaria

ONE MORE TIME ABOUT THE RELATION BETWEEN MORPHEMIC
ANALYSIS AND WORD-FORMATION ANALYSIS

S u m m a r y

One of the basic criteria when it comes to describing the surface structure of the derivative lexical units is distinguishing morphemic and word-formation analysis. Distinguishing the two types of analysis on the grounds of *divisibility* and *derivation* principles in practice makes it possible to avoid mixing up the monoverbal lexical derivatives with non-derivative ones, yet the morphemically divisible units (words) especially when we have formal equality of the individual structural elements. We could distinguish morphemic and word-formation analysis thanks to the usage of approach from form to meaning in order to define the exact number of the word-forming formants in each and every language, including Bulgarian. This is essential to the lexicographic practice when it comes to elaborating various types of word-forming vocabularies, in order to achieve precision and scientific objectiveness in interpreting and presenting the language facts and phenomena.

Keywords: morpheme, morphemic analysis, root morpheme, affixal morpheme, divisibility, derivation, derivative word, word formation analysis.